

JURYRAPPORT

2024

De NBD Biblion Gouden Strop is de prijs voor het beste (oorspronkelijk) Nederlandstalige spannende boek. De prijs, toen nog onder de naam Gouden Strop, is in 1986 in het leven geroepen door het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs (GNM) dat in hetzelfde jaar werd opgericht. De prijs is genoemd naar het gelijknamige boek van Joop van den Broek.

Genomineerden die geen winnaar zijn, ontvangen ieder een cheque van € 500,-. De winnaar ontvangt een cheque van € 10.000,- en een sculptuur van beeldhouwer Marianne van den Heuvel. De NBD Biblion Gouden Strop wordt financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van NBD Biblion, Stichting Lira Fonds en de Nederlandse uitgevers.

Dit jaar wordt de NBD Biblion Gouden Strop voor de 37^e keer uitgereikt – hoewel het inmiddels de 39^e editie is: in 1988 en 1990 werd de prijs niet uitgereikt, omdat er onvoldoende inzendingen waren.

De NBD Biblion Schaduwprijs is een aanmoedigingsprijs, ingesteld in 1997 door het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs, die jaarlijks wordt uitgereikt aan de auteur van het spannendste (oorspronkelijk) Nederlandstalige debuut. De Schaduwprijs kent geen genomineerden, in het beste geval wel een winnaar. Aan deze prijs is een geldbedrag van € 1000,- en een litho van 'de Schaduw' verbonden.

De jury van 2024

De jury, onder leiding van juryvoorzitter Bram Endedijk (misdadjournalist *NRC*), bestaat verder uit Annemieke Tetteroo (inkoper media NBD Biblion), Hanca Leppink (voormalig uitgever), Rob van Scheers (cultuurreporter van onder meer *de Volkskrant*) en Wim Krings (eigenaar Boekhandel Krings, Sittard).

Inzendingen:

Er werden door 20 uitgeverijen in totaal 51 titels ingezonden die geaccepteerd werden voor deelname. De verdeling mannelijke en vrouwelijke auteurs was opvallend anders dan afgelopen jaar. Was de verdeling in 2023 nog bijna 50/50, dit jaar waren de vrouwen verreweg in de meerderheid: de ingezonden spannende boeken werden geschreven door 32 vrouwen, slechts 18 mannen en één mannenduo.

Het aantal debuten was net zo hoog als vorig jaar: vier stuks.

De jury merkte dat er veel 'doelgroepthrillers' bestaan: spannende boeken die zeker onderhoudend, vaak ook best goed geschreven en redelijk spannend zijn, maar tegelijkertijd net onvoldoende om boven het maaiveld uit te steken. Het viel op dat er tussen de 51 titels verschillende soorten thrillers zaten, die echt geschreven lijken te zijn voor een specifieke lezer: soms vakantiegangers, dan weer een groep vaste thrillerliefhebbers.

De juryleden weten allen vanuit hun professie dat er een brede groep thrillerlezers is die hiermee bediend wordt, en kan dat alleen maar toejuichen. Maar, zo vindt de jury, om de Gouden Strop te winnen is méér nodig dan dat. We hebben er als jury op gelet dat een thriller goed geschreven is, uiteraard spannend is, en daarnaast óók over een maatschappelijk of actueel thema gaat, opvalt door goede research of een inkijkje geeft in een voor de lezer ontoegankelijke of onbekende wereld.

In algemene zin merkte de jury op dat er heel veel Nederlandse thrillers bij waren van hoge kwaliteit. Het waren goedgeschreven boeken die ook nog ergens over gingen. Dat werd vooral duidelijk tijdens het vaststellen van de longlist. De jury heeft er bijna vijf uur over gedaan om elf boeken te kiezen die een plek op die longlist verdienen. Nadat er vijftien boeken geselecteerd waren, ontstond er een uitvoerige discussie. Hoe ga je van vijftien boeken, waar veel enthousiasme over bestond, naar elf? Het duurde even, maar dat is uiteindelijk gelukt.

De hele breedte van het genre thrillers is goed vertegenwoordigd: van actiethrillers tot locked-room thrillers, van psychologische thrillers tot cosy crime. Er waren dit jaar aardig wat thrillers die zich afspeelden in de herkenbare setting van een familie of een gezin, en waar een geheim of een gebeurtenis uit het verleden zorgt voor een spannend plot. Maar dat is ook een risico: het kan er toe leiden dat het snel een beetje cliché wordt, en dat boeken onderling te veel op elkaar gaan lijken. Twee boeken met deze setting stegen daar volgens de jury écht boven uit, vandaar ook hun plek op de longlist.

Wel zag de jury bij een deel van de 51 inzendingen iets wat onze voorgangers de laatste jaren ook al hebben aangestipt: de soms wat gebrekkige redactie. En dat is vreselijk zonde. Lelijke dialogen of ongeloofwaardig geschetste personages, daar struikelde de jury over.

Tijdens het beoordelen van de thrillers werd er -tussen de bijeenkomsten van de jury door- onderling druk overlegd in een appgroep. Een bloemlezing uit reacties op de gelezen thrillers: ‘geroutineerd’, maar ook ‘blaartrekkend saai’. Of berichten als ‘iets te voorspelbaar’, ‘goede opbouw’ of ‘spanning ondergeschikt’. Maar ook: ‘vlot geschreven’, ‘trefzeker’, ‘origineel’. Dat laat maar weer eens zien dat een boek altijd emotie oproept, en dat die emoties ook kunnen verschillen. Want: we waren het als jury lang niet altijd 100% met elkaar eens.

In het oog springen de vaak originele locaties. In een aantal gevallen zijn die dusdanig goed opgetuigd, dat je als leek een inkijkje krijgt in een onbekende wereld, zoals een zeilboot op de Atlantische Oceaan tijdens een wereldreis, Praag tijdens de Koude Oorlog, het Delft van Vermeer, of het Europees Parlement. Maar ook de actualiteit wordt niet geschuwd, zoals de gevolgen van pesten, de geopolitieke situatie of het milieu. Bij de historische thrillers die zijn ingezonden was de jury erg onder de indruk van de zorgvuldige research die de auteurs gedaan hebben.

Op de longlist, die op 19 april bekend werd gemaakt, stonden de volgende titels:

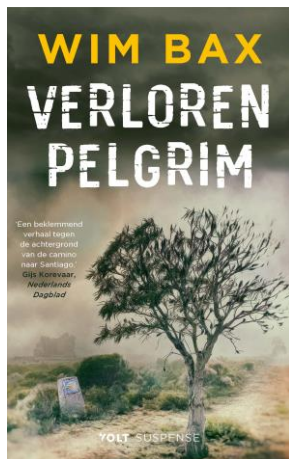
Wim Bax - *Verloren pelgrim*
Bernice Berkleef - *Vinex*
Marieke Damen - *Het perfecte gezin*
Mathijs Deen - *De duiker*
Yvonne Doorduyn - *De affaire*
Hans Faber - *De zondaar*
Mireille Geus - *Achter de façade*
Duco Hellema - *Rendez-vous in Praag*
Lex Noteboom - *De Man met Duizend Gezichten*
Charles den Tex - *Trauma*
Esther Verhoef - *Alter ego*

De longlist bevatte volgens ons een interessante mix van oud-winnaars, eerder genomineerden, mannen en vrouwen, gepokt-en-gemazelden, en nieuwkomers in de piste. Dat is uiteraard geen bewuste keuze, maar een bijkomstigheid van de beoordeling van de jury. Het zegt volgens ons wel wat over het thrilleraanbod in Nederland. De diversiteit stemt de jury hoopvol.

Uiteindelijk leidde een lange vergadering tot de vijf genomineerden voor de NBD Biblion Gouden Strop, die afgelopen zaterdag in AD Mezza werden bekendgemaakt.

Het zijn in alfabetische volgorde:

Wim Bax - *Verloren pelgrim* (Uitgeverij Volt)

Verloren pelgrim speelt zich af in Santiago de Compostella en op de Camino del Norte, waar psychiatrisch verpleegkundige Bruno erachter probeert te komen wat voor iemand de dolende pelgrim Johan Ordelman is. Helpt hij mensen of juist niet? Je voelt aan: er klopt iets niet met die man, maar toch houdt de schrijver dat heel lang verborgen. Er is iets, maar je weet niet wat. Dat is knap gedaan, het boek houdt de lezer daarmee echt bezig.

Het is te merken dat Wim Bax brede ervaring heeft als scenarioschrijver; de schrijfstijl is trefzeker, de sfeertekening en dialogen zijn uitstekend, de personages memorabel. Die mensen raken je, net als de beschrijvingen van het Spaanse landschap en ook de melancholie die bij dat landschap en de Spaanse geest lijkt te horen. *Verloren pelgrim* geeft je bijna het gevoel dat je zelf op de Camino loopt: de sfeer tijdens een pelgrimstocht, de mensen die je daar ontmoet; het is allemaal heel erg geloofwaardig en mooi verteld. De spanning zit hem in deze thriller niet zozeer in cliffhangers en harde actie, maar vooral in de psychologische spanning en de manier waarop het verhaal is opgebouwd.

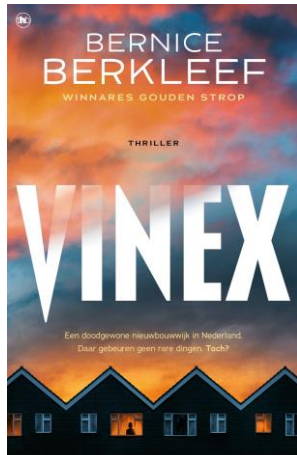

De NBD Biblion Gouden Strop & Schaduwprijs worden financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van NBD Biblion, Stichting Lira Fonds en de Nederlandse uitgevers. De prijzen zijn een initiatief van het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs en worden beheerd door Stichting Gouden Strop. De Auteursbond is partner.

De jury vond dat het verhaal op een rustige manier, natuurlijk bijna, tot een ijzingwekkende ontknoping komt. En als je dan als lezer naar adem hapt, geeft de auteur je in een epiloog, die zich anderhalf jaar later afspeelt, nog een stevig zetje na. Het is een erg bijzonder en onverwachts einde, wat, zo hoopt de jury, er misschien op zou kunnen wijzen dat er nog een tweede deel komt. Een literaire thriller van formaat, die een breed publiek verdient.

*

Bernice Berkleef – *Vinex* (Uitgeverij The House of Books)

Wie kan er nog rustig door een Vinexwijk lopen na de thriller *Vinex* van Bernice Berkleef? Het is een boek dat intrigerend begint – wie zit er in de gevangenis? Het is een vraag die je het hele boek bezig blijft houden: wie is het?

Voor de beantwoording van die vraag is een Vinexwijk heel geschikt, echt een plek waar je soms nauwelijks weet wie je buurman is.. Een eigentijdse baken van rust waar dus ook plaats is voor misdaad. In het boek krijgt elk personage langzaam een diepere laag, waardoor de spanning blijft toenemen. Als lezer weet je richting de apotheose -het buurtfeest- inmiddels meer over de personages dan zichzelf, waardoor je gegrepen wordt om door lezen en daardoor blijft het spannend tot het einde.

De jury vond ook de opbouw erg sterk. Elke keer komen er nieuwe personages om de hoek, die allemaal steeds nauwer met elkaar verbonden raken. Het gaat over een aantal hoogst ongewone hoofdpersonen die elkaar tegenkomen in een ongebruikelijke setting. Een politieagent met een burn-out, een meisje met een verzwegen verleden en een psychopatisch echtpaar. Waarbij subtiele maatschappijkritiek door de auteur niet geschuwd wordt.

De jury vindt dat Berkleef een goed opgebouwde thriller heeft geschreven, waarbij stoppen met lezen geen optie is. Zij bewijst met *Vinex* dat ze een blijvende ster aan de thrillerhemel is.

*

Mathijs Deen - *De duiker* (Alfabet Uitgevers)

In *De duiker* van Mathijs Deen wordt de lezer meegenomen naar het Waddengebied. Niet alleen de Nederlandse Wadden, maar het hele gebied, dat zich uitstrekt tot de kust van Denemarken. Het is de tweede ‘Waddenthiller’ in een serie, maar het boek is zeer gemakkelijk los van het eerste deel te lezen.

De jury werd vooral geraakt door de sfeer van dit boek. De mensen die op de eilanden leven, de natuur en hoe het daar allemaal aan het veranderen is. Uit elke pagina proefden we de liefde voor het gebied. Je bënt er echt. En je wil er blijven.

De NBD Biblion Gouden Strop & Schaduwprijs worden financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van NBD Biblion, Stichting Lira Fonds en de Nederlandse uitgevers.

De prijzen zijn een initiatief van het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs en worden beheerd door Stichting Gouden Strop. De Auteursbond is partner.

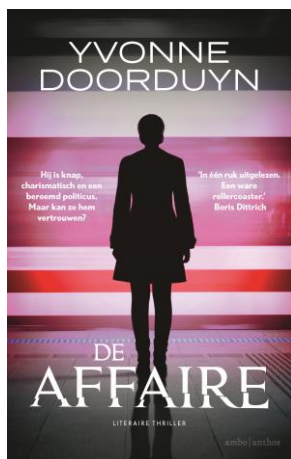
Met dezelfde kwaliteiten beschrijft Mathijs Deen ook de personages in het boek. Deen is een warme verteller: iedereen in het boek heeft een diepere laag, is een mens van vlees en bloed. Niemand blijft als personage vlak, hoe klein zijn of haar rol ook is.

In het bijzonder raakte de jury in dit tweede deel verknocht aan Liewe Cupido, de politiemans die van Texel komt en op een onorthodoxe manier de misdaad tegemoet treedt. Een man met een verleden, een diepe wond. Hoe hij wordt geportretteerd is klassiek, maar ook ambitieus. Dat is te danken aan de subtiele en zeer stilistische manier waarop Matthijs Deen hem beschrijft. En, eerlijk is eerlijk, ook een beetje door hoe Cupido met zijn hond Vos omgaat.

De duiker draait om het lichaam van een duiker, vastgebonden aan een wrak op de bodem van de Waddenzee. Gedurende het verhaal kom je er langzaam achter wie hij is, waarom hij is vermoord en vooral ook waarom hij op juist déze plek is neergelegd. Een meesterwerk, deze Waddenthiller.

*

Yvonne Doorduyn - De affaire (Uitgeverij Ambo Anthos)

Het is een doodzonde, journalistiek gesproken. Dat een parlementair verslaggever te Brussel een affaire begint met een kopstuk uit het Europees Parlement. Dat kan niet goed gaan, en dat gaat het dan ook niet. Dat is het vertrekpunt van *De affaire*, de tweede thriller van Yvonne Doorduyn, die zich andermaal afspeelt binnen de politieke arena. De jury vond het een originele keuze, en merkte aan alles in dit boek dat de auteur van de hoed en de rand weet als het om de Brusselse wandelgangen gaat. Tijdens de affaire tussen journaliste Jacky Leeghwater en de flamboyante leider van De Groenen, meldt zich de eerste stalker. De vraag is het hele boek: wie is dat? En waarom doet hij dit?

Het boek geeft een uitstekende inkijk in een voor gewone burgers gesloten wereld, en dat ook nog eens met een razend spannende verhaallijn. Het is erg moeilijk om tijdens het lezen te stoppen: je wordt meegezogen in het verhaal. Het is spannend, én het gaat ergens over. Je gaat als lezer nadenken wat er zou kunnen gebeuren als dit de werkelijkheid zou zijn. Het is zo trefzeker geschreven dat je soms zelfs gaat geloven dat de verhaallijnen uit *De Affaire* weleens de werkelijkheid zouden kunnen zijn. Hoe de vermenging van onder- en bovenwereld blijkt te reiken tot in de zetels van het Europees Parlement.

Wat de jury verder goed vond, is dat het boek de lezer op het verkeerde been zet. Oordeel je te snel over iemand, of juist niet? Dat wordt door Yvonne Doorduyn dusdanig knap gedaan dat sommige lezers zichzelf na afloop even tot de orde zullen moeten roepen. Want niet alles is wat het lijkt in het leven, en vooral niet in Brussel.

*

Lex Noteboom - De Man met Duizend Gezichten (Uitgeverij A.W. Bruna)

De Man met Duizend Gezichten is een ambitieuze debuutthriller, die in de ogen van de jury geslaagd is: de opzet en het idee zijn heel erg goed uitgewerkt. Noteboom speelt steeds met het machts-evenwicht, je weet steeds niet precies hoe dat evenwicht er uit zal zien. Die verrassing blijft de hele tijd op de achtergrond aanwezig.

Het is knap hoe Noteboom een nieuw, maar toch herkenbaar land heeft geschapen met Kazichië. Dat land gaat echt leven, maar niet omdat het te veel gebaseerd is op een land dat al bestaat. Het gaat leven omdat het land écht gecreëerd is door de schrijver. De jury merkt dat Lex Noteboom van te voren goed heeft nagedacht over de setting van Kazichië, en vanuit daar het boek is gaan schrijven. In Kazichië speelt nog een belangrijke kwestie: kunnen overheden met kunstmatige intelligentie en deepfake de macht veroveren en behouden? Daarmee toont de schrijver volgens de jury een vooruitziende blik. Technologische ontwikkelingen die nu gemeengoed zijn geworden, spelen in het boek al een uitgebreide rol. Tegelijkertijd geeft Noteboom ons een dystopische schets van de toekomst.

Wat de schrijver ook treffend verwoordt is: hoe mensen in korte tijd onder invloed van politieke omstandigheden, geld en macht kunnen veranderen. Het laat daarmee ook zien hoe kwetsbaar de mens kan zijn, en hoe afhankelijk van de omstandigheden.

Het verhaal gaat daarmee over veel: internationale politiek, liefde, oorlog, eenzaamheid en de kans en het gevaar van nieuwe technieken. Met als belangrijkste les dat absolute waarheid niet bestaat. Niet in oorlog, niet in relaties, en gelukkig ook niet in dit geslaagde debuut van een getalenteerde verhalenverteller.

*

De oplettende speurder had wellicht al eerder ontdekt dat onze longlist niet de maximale tien, maar zelfs elf titels bevatte. En op die longlist prijken maar liefst twee debuten. Deze vrijheid heeft deze jury genomen, omdat zij niet om deze nieuwkomers heen kon. Volgens het reglement kent de Schaduwprijs geen shortlist, maar de twee debutanten op de longlist voor de Gouden Strop mogen dat gerust als 'shortlist' voor de Schaduwprijs interpreteren. Deze jury wilde de kwaliteit van de twee debuten op deze manier in ieder geval honoreren.

Sterker nog: een van de twee debuten is zelfs doorgedrongen tot de shortlist van de Gouden Strop. Lex Noteboom kon zich in de ogen van de jury meten met de top van de ingezonden thrillers.

*

De jury heeft uiteindelijk besloten om *De Man met Duizend Gezichten* te bekronen met de NBD Biblion Schaduwprijs 2024: Lex Noteboom is in de ogen van de jury een auteur die in de gaten gehouden moet worden en wil zijn bijzondere debuut daarom graag belonen.

De NBD Biblion Gouden Strop & Schaduwprijs worden financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van NBD Biblion, Stichting Lira Fonds en de Nederlandse uitgevers. De prijzen zijn een initiatief van het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs en worden beheerd door Stichting Gouden Strop. De Auteursbond is partner.

Het is een ware prestatie om als debutant zo'n origineel en gelaagd verhaal op te tuigen. Een verhaal dat ons raakte, maar ook aan het denken zette. Ga door, zou de jury willen zeggen tegen Lex Noteboom, schrijf vooral méér.

*

Maar wie wint de NBD Biblion Gouden Strop 2024?

Het was geen makkelijke keuze, vanwege het zeer diverse aanbod. De arena's waar de andere vier genomineerde thrillers plaatsvonden konden dit jaar niet meer van elkaar verschillen. Van een oer-Hollandse Vinexwijk, naar de Wadden, via Spaanse wandelpaden richting de politieke arena van Brussel. De top van de Nederlandse thrillerwereld neemt de nietsvermoedende lezer mee naar een plek waar hij of zij vaak niks of weinig van weet. Als dat goed lukt - en dat deed het bij deze boeken - versterkt het de ervaring van het volgen van een spannend verhaal. Je denkt dat alle locaties nu wel zo'n beetje ontdekt zijn, maar de creativiteit van de boeken uit 2023 geeft ons het rotsvaste vertrouwen dat dit punt nog lang niet is bereikt.

Bijzonder aan de winnende thriller is hoe de spanning langzaam naar het einde wordt opgebouwd, en hoe je verrast wordt door de uiteindelijke ontknoping. Het winnende boek heeft alles in zich wat een boek goed maakt: een meeslepend verhaal, een goed en spannend plot dat ook nog eens in een bijzonder mooie stijl is opgeschreven. En, een onorthodox hoofdpersonage waar je aan verknocht raakt.

De sfeer van het water, de Wadden, de wereld van de wrakduikers en de veranderende wereld van de eilanders lieten ons geen andere keus dan het uitspreken van deze zin:

De jury heeft gekozen voor *De duiker* van Mathijs Deen als de winnaar van de NBD Biblion Gouden Strop 2024.